

Mackiewicz, Joanna / Szkudaj, Teresa

Sesja naukowa pt. "Lwowskie środowisko lekarskie XIX i XX w.", Wrocław 11 grudnia 1998 r.

Medycyna Nowożytna 6/1, 183-185

1999

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Joanna Mackiewicz

Teresa Szkudaj

(Warszawa)

Sesja naukowa pt. „Lwowskie środowisko lekarskie XIX i XX w.” Wrocław 11 grudnia 1998 r.

W dniu 11 grudnia 1998 r. odbyła się we Wrocławiu, druga z cyklu: „Środowisko lekarskie ziem polskich XIX i XX w.”, konferencja naukowa, zorganizowana przez Zakład Historii Nauk Medycznych IHN PAN przy współudziale Zakładu Humanistycznego Nauk Lekarskich AM we Wrocławiu oraz Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Tematem sesji było „Lwowskie środowisko lekarskie XIX i XX w.”. Posiedzenie prowadzili profesor dr hab. Krystian Matwijowski i dr hab. Wanda Wojtkiewicz-Rok. Zakład HNM IHN PAN reprezentowała dr Bożena Płonka-Syroka. Wprowadzający referat profesora K. Matwijowskiego oceniał dokonania lwowskich środowisk naukowych na przełomie wieków XIX i XX.

W bardzo osobistym referacie zatytułowanym „Profesor Tadeusz Kielanowski we wspomnieniach siostrzeńca”, doc. dr hab. Jan Pietruski z AM w Białymstoku, opisał losy wybitnego fizjokraty, „człowieka renesansu”, obdarzonego licznymi talentami i przymiotami ducha. Lwowianin z urodzenia, absolwent Uniwersytetu Jana Kazimierza, profesor T. Kielanowski, był organizatorem i pierwszym po II wojnie rektorem AM w Białymstoku.

W wyniku burzliwych dziejów Kresów Wschodnich społeczność naukowa Lwowa stała się zaczątkiem wrocławskiego środowiska naukowego.

Poszukiwaniem lwowskich rodowodów zajęła się Beata Krawiec z Uniwersytetu Wrocławskiego. W referacie zatytułowanym „Poszukiwania lwowskich korzeni profesorów Wydziału Lekarskiego we Wrocławiu po II wojnie światowej”, przeprowadziła analizę dokumentów osobowych i awansowych kilkudziesięciu naukowców. Wynika z niej, że większość z nich studia odbyła we Lwowie (Uniwersytet Jana Kazimierza, Politechnika Lwowska i Akademia Medycyny Weterynaryjnej). Zasługi w przeniesieniu stylu pracy, lwowskiego obyczaju, zasad moralnych, klimatu naukowego miasta do Wrocławia, mieli ci, którzy ukończyli studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza i tam kontynuowali pracę naukową (Zygmunt Albert, Tadeusz Baranowski, Witold Grabowski, Aleksander Kleczeński, Ta-

deusz Marciniak). Drugą grupę stanowili naukowcy, którzy odbyli studia w Uniwersytecie Jana Kazimierza, podjęli prace w szpitalnictwie i dopiero po przyjeździe do Wrocławia rozpoczęli aktywność naukową (Janina Czyżewska, Kazimierz Czyżewski, Stanisława Drozdowska, Andrzej Dzioba, Zdzisław Jezioro). W sposób pośredni wzory lwowskie przekazywali młodym nestorzy polskiej nauki (Kazimierz Bocheński, Tadeusz Zalewski i Jan Lenartowicz). Wymienione osobowości miały znaczny wpływ na kształtowanie się modelu naukowego Wydziału Lekarskiego we Wrocławiu.

Śladem aktywności społecznej lekarzy lwowskich podążyła w referacie zatytułowanym „Zaangażowanie lekarzy w działalność społeczno-polityczną Lwowa w pierwszej połowie XX w.” dr hab. Wanda Wojtkiewicz-Rok z AM we Wrocławiu. Źródłem informacji były dla autorki dokumenty osobiste iteczki personalne, przemówienia okolicznościowe, pamiętniki lekarzy. O patriotyzmie lwowskich lekarzy w początkach XX w. świadczył fakt ich uczestnictwa w uroczystościach narodowo-patriotycznych, praca w służbie sanitarnej w czasie I wojny i udział w walkach o Lwów.

W międzywojniu zaakcentowaniem polskości była zasada ogłaszania prac w języku polskim, a przy rejestracji lekarzy i naborze studentów – ich życiorysy wojenne.

Autorka przypomniała m.in. postaci „Orląt lwowskich” – Jerzego Sieradzkiego, Lecha Gluzińskiego i Marka Zakrzewskiego, postać odznaczonego Krzyżem Obrony Lwowa – dermatologa Stefana Łukasza Kwiatkowskiego i neurochirurga Aleksandra Domaszewicza, dowodzącego Pierwszym Batalionem Małopolskiej Armii Ochotniczej walczącej pod Zadwórzem.

O „Lwowskiej prasie stomatologicznej w okresie międzywojennym” mówiła Anita Sosnowska z AM w Katowicach-Zabrze. Autorka omówiła dzieje czasopism: „Polskiej Dentystyki” i „Polskiej Stomatologii”. Czasopisma będące dziś źródłem wiedzy historycznej, pokazywały rozwój polskiej stomatologii. Przedstawiały problemy ustawodawcze i zawodowe. Historia ich łączy się nierozzerwalnie z postacią twórcy polskiej stomatologii – profesora Antoniego Cieszyńskiego.

Prawdziwą „podróżą sentymentalną” był referat-opowieść o losach Sanatorium Neuropsychiatrycznego we Lwowie „Nad Żelazną Wodą”. Przygotowali go dr Jan Świątkowski i dr Maciej Świątkowski z Warszawy.

Sanatorium było własnością dra Stefana Świątkowskiego. Mieściło się na ul. Dwernickiego 54. Klinika liczyła 30 łóżek dla „chorych psychonerwowych”.

Tekst referatu „Od protestów do toastu” wygłoszony przez mgr Joannę Mackiewicz był próbą rekonstrukcji losów lekarek pracujących we Lwowie w latach 1900–1930. Powstał w oparciu o opracowania, teksty źródłowe i dokumenty archiwalne przechowywane w Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie.

Również w oparciu o archiwalia ze Zbiorów Specjalnych GBL powstał referat zatytułowany „Lwowska Izba Lekarska” wygłoszony przez mgr Teresę Szkudaj. Autorka przedstawiła zasięg terytorialny Izby, liczbę jej członków, funkcje prezesów i prezydentów, składy zarządów i rad.

Materiałem źródłowym byłyteczki personalne lekarzy zawierające fotografie, kwestionariusze osobowe oraz karty rejestracyjne.

Konferencja charakteryzująca lwowskie środowisko medyczne na przełomie XIX i XX wieku, była jednocześnie przypomnieniem lwowskiego etosu i obyczaju.